Akdeniz Üniversitesi
Turizm Fakültesi

30. yıl

13. ULUSAL TURİZM KONGRESİ

BİLDİRİ KİTABI

06 - 09 Aralık 2012

Antalya

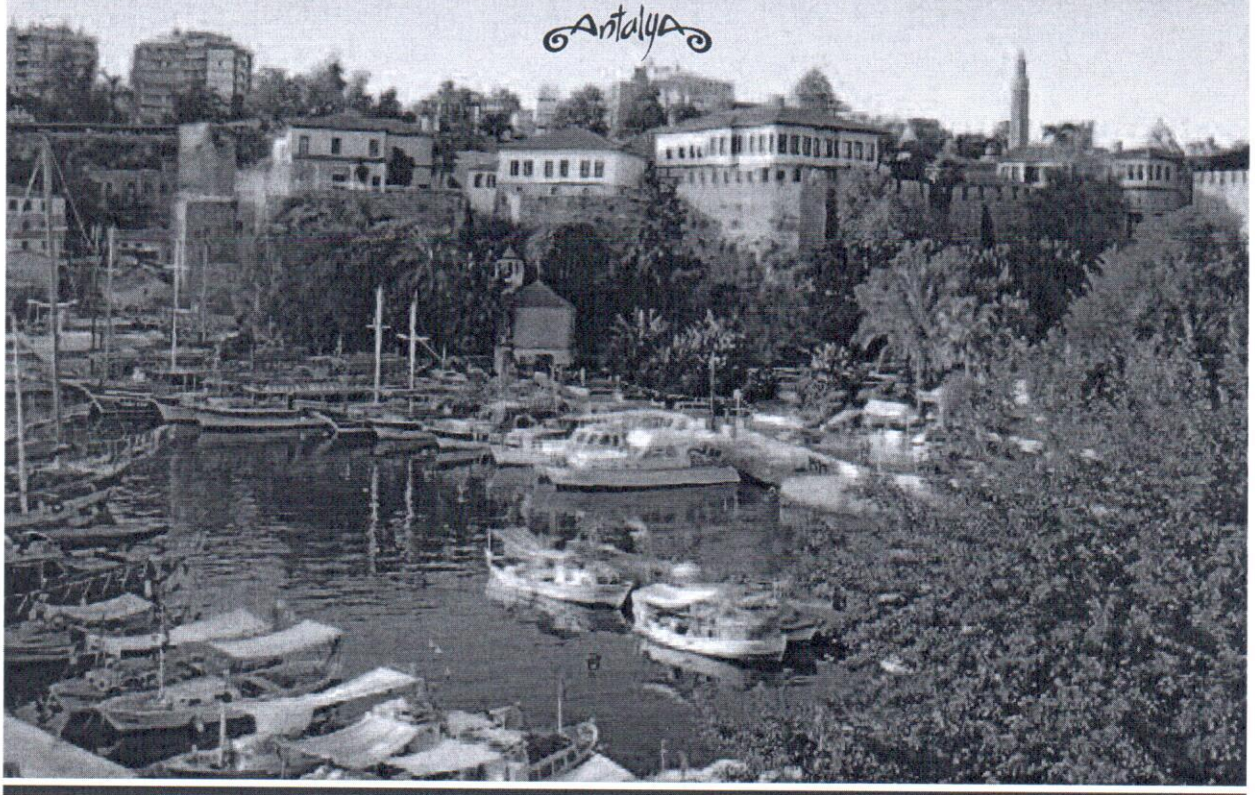

www.ulusalturizmkongresi.net

ISBN : 9786055627263
Yayıncı Sertifika No : 10594

© Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır.

Dizgi - Kapak - Baskı ve Cilt

Kutlu&Avcı OFSET FORM BASKI REK. SAN. VE TIC. LTD. STI.

Muratpaşa Mah. Emrah Cad.
Kutlu&Avcı Plaza No.17 ANTALYA
T: 0242 346 85 85 • F: 0242 335 53 92
www.kutluavci.com.tr • info@kutluavci.com.tr

TURİST REHBERLERİNİN HİZMET KALİTESİNİN SERVQUAL ANALİZİ İLE ÖLÇÜMÜ 799
Yrd. Doç. Dr. Yalçın ARSLANTURK
Arş. Gör. Özlem ALTUNÖZ
Öğr. Gör. Azade Özlem ÇALIK

PAKET TUR TÜKETİCİLERİNİN TURİST REHBERLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: KÜLTÜRLERARASI BİR KARŞILAŞTIRMA 809
Arş. Gör. Dr. Seda ŞAHİN

LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERE YÖNELİK BETİMLEYİCİ BİR ARAŞTIRMA: TURİZM, TURİST VE ANTALYA İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ 833
Arş. Gör. Saliha Başak ERDİNÇ
Arş. Gör. Gökhan YILMAZ

ESNAF LOKANTALARI YÖNETİCİLERİNİN İŞLETME PERFORMANSI HAKKINDA GÖRÜŞLERİ: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ 845
Prof. Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK
Arş. Gör. Ebru ZENCİR

RESTORAN İŞLETMELERİNDE HİZMET HATALARI VE HİZMET TELAFİ STRATEJİLERİ 861
Öğr.Gör.Dr. Osman ÇALIŞKAN

FÜZYON MUTFAĞI UYGULAMALARININ GASTRONOMİ TURİZMİNİN GELİŞİMİNE KATKISI 873
Ayşe CAN
Arş. Gör. Serdar SÜNNETÇİOĞLU
Doç. Dr. Fügen DURLU-ÖZKAYA

YABANCI TURİSTLERİN TÜRK MUTFAĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 883
Yrd. Doç. Dr. Esra MANKAN

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE TÜRK MUTFAĞININ TEMEL SORUNU: KİMLİKSİZ MEKÂNLAR 899
Yrd. Doç. Dr. Füsun CURAOĞLU

ÖZBEKİSTAN'IN TURİZM POTANSİYELİ VE ÖZBEKİSTAN-TÜRKİYE TURİZM İLİŞKİLERİ 909
Prof. Dr. Mithat Zeki DİNÇER
Yrd.Doç.Dr.Suna Muğan ERTUĞRAL
Cemal GÜNDOĞDU

LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERE YÖNELİK BETİMLEYİCİ BİR ARAŞTIRMA: TURİZM, TURİST VE ANTALYA İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Saliha Başak ERDİNÇ
Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi
salihabasak@akdeniz.edu.tr

Arş. Gör. Gökhan YILMAZ
Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi
gokhanyilmaz@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, öznesi ve yükleminin insan olduğu turizm sektörüne yönetici adaylarının yetiştirildiği lisans düzeyindeki turizm fakülte ve yüksekokullarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin, turizm ve turiste yönelik bakışlarının ve ülkemizde turizmin lokomotifi olan Antalya hakkında görüşlerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Ayrıca, onların hem bugünkü farkındalıklarını ortaya koyacak hem de gelecekte ilgili kariyer hedefleri arasında turizm sektörünün olup olmadığı yönünde fikir edinmemizi sağlayacaktır. 2011-2012 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilen bu çalışmada 12 farklı üniversiteden toplam 905 lisans öğrencisine ulaşılmış ve onlardan mesleklerinin temel kavramlarının kendilerine çağrıştırdıklarını ifade etmeleri istenmiştir. Araştırmada dikkati ilk çeken nokta sektörün bel kemiği olan turizm öğrencilerinin bile turizm, turist ve Antalya denildiğinde akıllarına ilk olarak "Deniz-Kum-Güneş" üçlüsünün gelmiş olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turist, Antalya, Turizm Eğitimi

GİRİŞ

Turizm ve turist kelimelerinin anlamını açıklamaya, tanımlamaya çalışırken dikkat edilecek ilk unsur; hareket ve geri dönüş olayıdır. Turizm olayında çıkış noktası (origin) güncel ve olası ziyaretçileri kapsayan turist gönderen bölge olarak ifade edilmektedir. Destinasyon ise turistler tarafından ziyaret edilen turist kabul eden bölgedir (Ekin ve Ören, 2012:134).

Turizm, ekonomik etkilerinin yanı sıra sosyal, kültürel, coğrafi, siyasi yönleri de ön plana çıkan, toplumu ve sosyal yapıyı etkisi altına alan ulusal ve uluslararası bir olaydır (Berber, 2003: 205). Yavuz ve Karabağ (2009:114) çalışmalarında Cai'nin turizmi; kısa sürede ve kolaylıkla faaliyete geçirilebilen, çevre dostu bir sektör olarak gördüğünü ifade etmişlerdir. Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği'ne göre turizm; "insanların devamlı ikamet etikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki, genellikle turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek, geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünü" şeklinde tanımlanmıştır (Kozak vd., 2010:3). Altıntaş ve Şahin (2007:14) eserlerinde batıyı çok iyi tanıyan bir diplomat ve dönemim önemli tarihçilerinden birisi olan Reşit Saffet Atabinen'in turizm anlayışını ele almışlardır. Atabinen'e göre turizm, insanın araştırma ufkunu genişletmek, karşılaştırma kabiliyetini büyütmek, okuduğu veya okumadığı şeyleri bizzat görerek okumuş olmakla bilmeliğin farkına varmayı sağlamaktır. Ayrıca, "Az çok

terbiye-i fikriyesi olmayan adam turizm yapamaz" cümlesi ile özetlemiştir. Turizmin en büyük faydası insana farklı güzellikleri kıyaslamayı öğretmesidir.

Turizm olayının öznesi insandır ve temelinde insanın "psikolojik tatmin duygusu" sağlaması yer alır. Turizm olayına yol açan, yön veren ve bu olayın odak noktasını oluşturan insan turist sözcüğü ile tanımlanır. Ogilvy turisti, "sürekli oturduğu yerden en çok bir yıl süre ile ayrılan ve geçici olarak gittiği yerlerde buralarda kazanmadığı parayı harcayan kişi olarak tanımlamaktadır (Kozak vd., 2010:5-6). Türkiye'de turist için yapılan geçerli tanımlama 22747 sayılı Seyahat Acenteleri Yönetmeliği'nde yer alan tanımlamadır. Bu tanımlamaya göre turist; para kazanma amacı olmaksızın, dinlenmek ve eğlenmek için ya da kültürel, bilimsel, sportif, idari, diplomatik, dinsel, sıhhi ve benzeri nedenlerle, oturduğu yer dışına geçici olarak çıkan ve tüketici olarak belirli bir süre seyahat edip kalan ve yeniden ikametgahına dönen kimsedir (Tetik ve Özdemir, 2005:123). İnsanları turistik faaliyetler yapmaya yönlendiren başlıca nedenler arasında; merak, din, kültür, eğitim, dinlenme, eğlenme ve spor bulunur. Ayrıca, doğal güzellikler, tarihi eserler, kongre ve toplantılar, alışveriş vb. birçok neden de turistik faaliyetlerin gerekçeleri arasındadır (Erdoğan, 1996:35).

Dört mevsim de turizm olanaklarının sunulduğu Antalya, 2010 yılı turizm istatistiklerine göre 9,2 milyon turistle dünyada en çok ziyaret edilen dördüncü şehir olmakla birlikte; ülkemiz açısından turizmin lokomotifi konumundadır. Antalya ili arkeolojik ve kültürel zenginliklerinin yanında coğrafi konumu nedeniyle turizm türleri için gerekli bütün zenginliklere sahiptir. 530. km uzunluğundaki Antalya kıyıları, anıt mezarları, antik kentleri, limanları, sahilleri, akarsuları ve şelaleleri ile doğal ve kültürel çekicikleri bünyesinde barındırmaktadır (Albeni ve Ongun, 2005:101).

Antalya Yöresi Turist Profili Araştırması'nda (2008;38), turistlerin Antalya ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Turistlerin yanıtları incelendiğinde, Antalya denince akıllarına ilk gelen şeyin sahil, plaj ve doğa olarak ifade ettikleri deniz kavramının olduğu tespit edilmiştir. Turistlerin Antalya ile özdeşleştirdikleri ikinci önemli kavram ise, güneş, sıcaklık ve güzel hava olarak ifade ettikleri iklim olmuştur. Dinlenme, eğlence ve tatil olarak ifade ettikleri tatil kavramı ise akıllarına gelen üçüncü önemli kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

TURİZM EĞİTİMİ

Akyüz'e (2012;2) göre eğitim, "Kişinin zihnî, bedenî, duygusal, toplumsal

yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirilmesi, ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümü" şeklinde tanımlanmaktadır. Turizm eğitimi ise, toplumda turizm bilincini yerleştirmek, turizm kaynaklarını koruyacak bilinci geliştirmek, turiste karşı onun ekonomik gücüne, ırkına, milliyetine, dinine, diline, toplumdaki statüsüne, ahlak ve namus düzeyine, siyasal ideolojilerine göre ayırım yapmadan eşit ve dürüst hizmet etmek anlayış ve terbiyesini vermek, turizmin sağladığı uzun vadeli çıkarlar üzerine dikkati çekerek saygıya ve konukseverliğe dayalı bir davranış düzenini yerleştirmektir (Olalı, 1982:264). Diğer bir tanıma göre turizm eğitimi, turizm olay ve ekonomisinin halka ve öğrenim gören gençliğe öğretilmesi, turizm konusunda bilgili ve kalifiye personel ve yönetici yetiştirilmesi için yapılan çalışmalardır (Kızılırmak, 2000:56).

Turizm eğitiminin temel amacı, turizm endüstrisinde iş görecek elemanlara temel eğitim vermek, tüm eğitim alanlara turizm bilinci ve felsefesini kazandırmak, yönetim tekniklerini öğretmek ve yeni kavram, fikir veya teknolojiyi anlayabilecek üst düzey turizm profesyonellerini yetiştirmektir. Bu temel amacın yanında; eğitim yoluyla teorik ve pratik ilişki kurmak, turizm endüstrisinin gelişmesine katkıda bulunmak, kalifiye personel yetiştirmek, turizmin ekonomik kalkınmadaki yerini ve önemini anlatmak, vatandaşta olumlu bir turizm bilinci yaratmak, turistik işletmelerde çalışanların bilgi ve becerilerini arttırmak ve insanların turizme ilgisini çekmek gibi amaçları da bulunmaktadır (Atay ve Yıldırım, 2008:395).

Aymankuy ve Aymankuy (2002:30)'a göre turizm eğitimi; turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerinin gereksinim duydukları teorik, pratik bilgi ve becerilere sahip işgücünü yetiştiren, işlerini daha iyi yapabilmeleri için gerekli bilgileri sistemli bir şekilde kazandıran bir mesleki eğitim sürecidir. Bu nedenle turizm eğitiminde öğrencilerin tutumlarını belirlemeye yönelik araştırmalar, durum belirleyici ve bilgi saptayıcı kaynaklar olarak değerlendirilmekte ve turizm sektörü için önemli sosyolojik araştırmalar olarak görülmektedir (Gürkan vd., 2010:353). Türkiye'de turizm eğitimine yönelik sosyolojik araştırmalar incelendiğinde istihdam, sektörel beklenti, sektörel kaygı ve staj uygulamalarına yönelik araştırmalara sıkça rastlanmaktadır (Ayaz vd., 2012:104). Dört yıllık turizm eğitimi ile en genel ifade ile sektörün yöneticisi olacak şekilde eğitim görmüş mezunlar vermek amaçlanmaktadır. Geleceğin sektör temsilcileri olan turizm öğrencilerinin sektörün birer paydaşı olarak tu-

rizm kavramına ilişkin algılamaları onların sektöre olan yakınlık ve farkındalıklarını ortaya koyacaktır. Ancak yapılan literatür taramasında, ortaöğretim öğrencilerin turizm kavramı ile ilgili geliştirdikleri meteforlara ilişkin bir çalışma bulunmasına rağmen turizm eğitimi alan öğrencilerin, turist ve turizm kavramları ile ilgili görüşlerine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışma lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci profilinin belirlenerek, bu öğrencilerin "Turizm, Turist ve Antalya" ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın evreni belirlenirken 2011 Yılı ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu esas alınmıştır. Çalışmanın sınırları belirlenirken esas alınan ise, devlet üniversitelerinde eğitim alanı turizm olan toplam 22 yüksekokul ile 3 turizm fakültesinde eğitim görmekte olan örgün öğretim öğrencileridir. Araştırmada, örneklem tespitinde kolayda örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Verilerin toplanması aşamasında anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket formu araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde öğrenci profilinin belirlenmesi için oluşturulan sekiz adet kapalı uçlu soru yer alırken; ikinci bölümde öğrencilerin turizm, turist ve Antalya ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi için oluşturulmuş üç adet açık uçlu soru bulunmaktadır.

Oluşturulan anket formları araştırmacılar tarafından çoğaltılmış ve örneklem olarak belirlenen 12 üniversiteye (Adıyaman, Adnan Menderes, Afyon Kocatepe, Akdeniz, Anadolu, Erciyes, Giresun, Kırklareli, Muğla, Nevşehir, Selçuk ve Trakya) posta yolu ile ulaştırılmıştır. Anket formları15 Nisan-30 Haziran 2012 tarihleri arasında lisans düzeyinde turizm eğitimi verilen akademik birimlerde öğrenimlerine devam eden 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Anketin uygulanması aşamasında ilgili üniversitelerde görev alan akademik personelin desteğinden yararlanılmıştır. Gönderilen 1000 anketten 905 adedi geri dönmüş olup geri dönen anketlerin tamamı SPSS 17.0 istatistik paket programı kullanılarak analize dâhil edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI:

Araştırmanın bulgularında, öncelikle öğrencilerin profilinin belirlenmesi

amacıyla kendilerine yöneltilen kapalı uçlu sorulara verdikleri yanıtlara, daha sonra ise turizm, turist ve Antalya ile ilgili görüşlerine yer verilmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde katılımcıların % 50,2'sini kadınların, % 38'ini ise birinci sınıf öğrencilerinin oluşturduğu görülmektedir. Öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları üniversitelere bakıldığında ilk sırada % 17,7 ile Afyon Kocatepe Üniversitesi yer alırken Selçuk Üniversitesi %15,5 ile ikinci sırada yer almaktadır. Katılımcıların % 81,8'inin ailesinde turizm eğitimi alan birey bulunmamakta; % 62,9'luk bir bölümünün ise ilk defa lisans düzeyinde turizm eğitimiyle karşılaştıkları ve %67,6'sının sektör deneyimine sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların turizm bölümünde okumakta olmaktan memnun olma durumların bakıldığında ise %55,6'lık önemli bir kısmının bu bölümde olmaktan memnun olduğu görülmektedir. İkinci bir şans sunulduğunda turizm bölümünü yeniden seçecek olanların oranı ise % 45'i olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

İfade	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	454	50,2
	Erkek	451	49,8
Üniversite	Adıyaman	22	2,4
	Adnan Menderes	45	5,0
	Afyon Kocatepe	***160***	***17,7***
	Akdeniz	72	8,0
	Anadolu	68	7,5
	Erciyes	60	6,6
	Giresun	97	10,7
	Kırklareli	64	7,1
	Muğla	96	10,6
	Nevşehir	36	4,0
	Selçuk	140	15,5
	Trakya	45	5,0
Sınıf	***1***	***344***	***38,0***
	2	210	23,2
	3	230	25,4
	4	121	13,4
Ailede Turizm Eğitimi	Evet	165	18,2
	Hayır	***740***	***81,8***
Üniversite Öncesi Turizm Eğitimi	Evet	336	37,1
	Hayır	***569***	***62,9***
Sektörel Tecrübe	***Evet***	***612***	***67,6***
	Hayır	293	32,4
Memnuniyet	***Evet***	***503***	***55,6***
	Hayır	219	24,2
	Kararsız	183	20,2
Yeniden Seçme	***Evet***	***407***	***45,0***
	Hayır	296	32,7
	Kararsız	202	22,3
Toplam		905	100

Lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan geleceğin turizmcilerinin demografik özellikleri biraz daha detaylı incelendiğinde ortaya çıkan sonuç Tablo 2'de gösterilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, cinsiyetler ile sınıflar arasında yine oldukça dengeli bir dağılım olduğu; ayrıca ailesinde turizm eğitimi almış olan bireylerin mevcudiyet durumu incelendiğinde turizm mesleğinin % 16-20 arasında bir oranda yeni kuşağa aktarıldığı görülmektedir. Bu durum turizm mesleğinin nesilden nesile aktarılan bir baba mesleği olma durumunun hala gerçekleşmediği şeklinde yorumlanabilecek bir durumu sergilemektedir. Katılımcıların daha önce turizm ile ilgili eğitim alıp almadıklarına ilişkin vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde sınıflar bazında % 34-43 arasında değişmekle birlikte turizm eğitimi almış olma durumu söz konusudur. Bu durum ülkemizde uygulanmakta olan eğitim sisteminin bir getirisi olarak nitelendirilebilinir. Sektör tecrübesinin okunmakta olan sınıf ile doğru orantılı olduğu ve birinci sınıfta okumakta olan öğrencilerin bile neredeyse yarısı gibi (% 45,6) önemli bir kısmının sektör tecrübesi olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Sınıflar Bazında Değerlendirilmesi

İfade	1.sınıf		2.sınıf		3.sınıf		4.sınıf	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadın	167	48,5	104	49,5	122	53,0	61	50,4
Erkek	177	51,5	106	50,5	118	51,3	60	49,6
Ailesinde turizm eğitimi alan	55	16,0	42	20,0	47	20,4	21	17,4
Daha önce turizm eğitimi almış	118	34,3	91	43,3	86	37,4	41	33,9
Sektör tecrübesi var	157	45,6	143	68,1	199	86,5	113	93,4
Turizmden memnun	216	62,8	128	61,0	115	50,0	44	36,4
Turizmden memnun değil	34	9,9	43	20,5	80	34,8	62	51,2
Kararsız	94	27,3	39	18,6	35	15,2	15	12,4
Yeniden turizmi seçer	180	52,3	103	49,0	94	40,9	30	24,8
Yeniden turizmi seçmez	66	19,2	62	29,5	94	40,9	74	61,2
Kararsız	98	28,5	45	21,4	42	18,3	17	14,0

Birinci sınıfların oldukça önemli bir kısmının (% 62,8) turizm bölümünde okumaktan memnun olduğu, % 27,3'lük bir kısmının ise çekimser kaldığı; son sınıfa gelindiğinde ise turizm bölümünde okumaktan memnun olanların oranının % 36,4'e kadar düştüğü ve % 51,2 ile yarısından fazlasının memnun olmadığı görülmüştür. Okunmakta olan sınıf ile turizm bölümünde olmaktan memnun olma durumu arasındaki ters yönlü ilişki; ikinci bir şans sunulması

durumunda turizm bölümünü yeniden tercih etme durumunda yine kendini göstermiştir. Birinci sınıfların % 52,3'lük kısmı turizm bölümünü yine seçeceklerini dile getirirken; son sınıflarda bu oran % 24,8'e kadar düşmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin turizm, turist ve Antalya denildiğinde akıllarına ilk gelen unsurları belirttikleri açık uçlu sorulardan elde edilen yanıtlara yer verilmektedir. Tablo 3'te geleceğin turizm elçilerinin turizm kavramı ile ilgili görüşlerine yer verilmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin Turizm ile İlgili Görüşleri

İfade	f	%
Deniz-Kum-Güneş	112	14,3
Turizm Kavramı	105	13,4
Turizmin İstihdam Etkisi	103	13,2
Turizm Çeşitleri	99	12,6
Turizm İşletmeleri	85	10,9
Turizmin Gelir Etkisi	76	9,7
Gelecekle İlgili Plan ve Kaygılar	69	8,8
Tarihi, Kültürel ve Turistik Faaliyetler	40	5,1
İletişim – Etkileşim	33	4,2
Turist Kavramı	31	4,0
Turistik Destinasyonlar	30	3,8
Toplam	***783***	***100***

Tablo 3 incelendiğinde, turizm öğrencilerinin *Turizm* denildiğinde aklına ilk olarak % 14,3 ile *Deniz-Kum-Güneş* üçlüsünün geldiği; % 13,4'ünün turizm kavramını tanımlamaya yöneldiği; % 13,2'sinin ise turizmin istihdam etkisinden bahsettiği görülmektedir. *Turistik Destinasyonlar* ise % 2,1 ile son sırada yer almaktadır. 122 öğrenci ise bu soruyu yanıtlamamıştır. Turizm denildiği zaman akıllara gelen ilginç yanıtlardan birkaçını ise şu şekilde sıralamak mümkündür:

- 28 mt'lik bir yat
- Sosyal hayattan uzak bir yaşam
- Açılımını anlayamadığım tek kelime
- Paranla rezil olmak
- Nimetler arasında nimetsiz kalmak
- Evimizin dışı
- Tamamen hata
- Açılımını anlamadığım kelime

Tablo 4: Öğrencilerin Turist ile İlgili Görüşleri

İfade	f	%
Turizmin Gelir Etkisi	201	25,2
İletişim – Etkileşim	115	14,4
Demografik Özellikler	105	13,1
Turizmin İstihdam Etkisi	86	10,8
Tarihi, Kültürel ve Turistik Faaliyetler	85	10,6
Turist Kavramı	73	9,1
Turistlerin Özellikleri	46	5,8
Deniz-Kum-Güneş	32	4,0
Turizm Kavramı	25	3,1
Diğer	17	2,1
Turistik Destinasyonlar	14	1,8
Toplam	***799***	***100***

Tablo 4'te turizm öğrencilerinin turist kavramı hakkındaki görüşlerine yer verilmektedir. Tablo incelendiğinde turizm öğrencilerinin *Turist* denildiğinde aklına ilk olarak % 25,2 ile *Turizmin Gelir Etkisi*'nin (para-döviz-$-€), daha sonra sırasıyla İletişim-Etkileşim (% 14,4) ve *Demografik Özellikler* (% 13,1) izlemektedir. *Turistik Destinasyonlar* % 1,8 ile son sırada yer almaktadır. 106 öğrenci ise bu soruyu yanıtlamamıştır. Turist denildiği zaman akıllara gelen ilginç yanıtlardan birkaçını ise şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Parmak arası terlik
- Garson
- Fotoğraf makinesi
- Sırt çantası
- Müşteri daima haklıdır
- Çiçekli gömlek
- Halı
- Parayı verdim her şey benim

Tablo 5'te turizm öğrencilerinin Antalya destinasyonu hakkındaki görüşlerine yer verilmektedir. Tablo incelendiğinde turizm öğrencilerinin *Antalya* denildiğinde aklına ilk olarak % 48 ile *Deniz-Kum-Güneş* üçlüsünün geldiği; % 21,4'ünün ise *Antalya-Turizm* ikilisinin bileşenlerine (turizmin merkezi, turizm şehri, turizmin lokomotifi vb.) değindiği görülmektedir. *Antalya ile Özdeşleşen Kavramlar* ise % 2,1 ile son sırada yer almaktadır. 78 öğrenci ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Tablo 5: Öğrencilerin Antalya ile İlgili Görüşleri

İfade	f	%
Deniz-Kum-Güneş	397	48,0
Antalya – Turizm Algısı	177	21,4
Turist Kavramı	73	8,8
Tarihi, Kültürel ve Turistik Yerler	63	7,6
Turizmin Ekonomik Etkileri	33	4,0
Turizm İşletmeleri	25	3,0
Yakın Çevre	23	2,8
Turizmin Çevresel Etkileri	19	2,3
Antalya İle Özdeşleşen Kavramlar	17	2,1
Toplam	*827*	*100*

Antalya denildiği zaman akıllara gelen ilginç yanıtlar ise genellikle Antalya ile özdeşleşen kavramlar arasından çıkmaktadır. Bu ilginç yanıtlardan birkaçını ise şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Yenigün Reçelleri
- Deniz Baykal
- Plaka Kodu
- Zenginlerin yeri
- Yağmur
- Muz
- Antalyaspor
- Turist kazıklayan yerel halk
- *"Hiç şüphesiz ki Antalya dünyanın en güzel yeridir."*

SONUÇ

Turizm öğrencileri, şimdiden sektörün birer paydaşı olmakla beraber, sektörde geleceğin yöneticisi konumundadır. Bu nedenle öğrencilerin, turizm ve turist kavramlarına ilişkin bugünkü algılamaları, onların sektöre olan yakınlık ve farkındalıklarını ortaya koyacaktır.

Yapılan literatür taramasında, ortaöğretim öğrencilerin turizm kavramı ile ilgili geliştirdikleri meteforlara ilişkin bir çalışma bulunmasına rağmen turizm eğitimi alan öğrencilerin, turist ve turizm kavramları ile ilgili görüşlerine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle öğrencilere yöneltilen açık uçlu soruların gruplandırılması aşamasında kavramların içerik ve özellikleri göz önüne alınarak genel bir gruplandırmaya gidilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 62,9'unun lisans öncesinde turizm eğitimi almadığı ve % 81,8'inin ailesinde turizm eğitimi alan herhangi bir bire-

yin bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca % 67,6'sının sektörel tecrübeye sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin % 55,6'sı gibi önemli bir bölümü, turizm eğitimi almaktan memnun olduğunu ifade ederken, turizm bölümünü tekrar seçip seçmeyeceği sorulduğunda olumlu yanıt verenlerin % 45 olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmada, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerin memnuniyet ve tercih etme konusunda üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha olumlu baktığı da ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin profili genel olarak değerlendirildiğinde, sektörel tecrübe, turizm eğitimi, eğitim ve turizmden memnuniyet, yeniden tercih etme gibi konularda literatürde yer alan öğrenci profili çalışmalarıyla benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim gördükleri alan turizm olmasına rağmen % 13,5'inin turizm kavramına ve % 11,7'sinin turist kavramına yanıt verecek bir kelime bulamadıkları da dikkat çekmektedir. Ayrıca, ülkemizde turizmin lokomotifi olarak bilinen Antalya için % 8,6'sının hiçbir şey belirtmediği; % 48 gibi önemli bir kısmının da 'Deniz-Kum-Güneş' üçlüsünü ifade ettikleri görülmektedir. Diğer taraftan, öğrencilerin turizm, turist ve Antalya denildiğinde akıllarına ilk gelenin ekonomik etkenler olduğu da dikkat çekmektedir.

Çalışma alanını turizm sektörü olarak belirlemiş olan lisans düzeyindeki öğrencilerin, turizm ve turist kavramına ilişkin farkındalıklarının diğerlerine oranla daha yüksek olması beklenmektedir. Ancak yapılan araştırmada, beklenen sonucun elde edilmediği ve öğrencilerin açık uçlu sorulara sıradan ve özgün olmayan yanıtlar verdiği görülmektedir. Sonuç olarak, turizm öğrencilerinin yerel halktan farklı bir bakış açısı geliştiremedikleri tespit edilmiştir. Sektör tecrübesi bulunan (%67,6) geleceğin yönetici adaylarının, sektör temsilcilerinin beklentilerinin gerisinde kaldığını ve kendi beklentilerinin de sektörde yeterince karşılanmayacağı inancıyla sektörden uzaklaşma eğiliminde (% 55) olduğunu gösterebilir.

TEŞEKKÜR

Örneklemde yer alan üniversitelerdeki akademik personele, araştırmanın uygulama aşamasında gösterdikleri ilgi ve özveri için içten bir teşekkürü borç biliriz.

KAYNAKÇA

Akyüz, Yahya (2012). Türk Eğitim Tarihi. Gözden Geçirilmiş 22. Baskı. Ankara: Pegem Akademi

Albeni, Mesut; Ongun, Utku (2005). Antalya Turizminin Türk Turizmi İçerisindeki Yeri ve Krizlerin Antalya Turizmi Üzerindeki Etkileri. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 2, ss.93-103

Altıntaş, Ahmet; Şahin, Feyza Kurnaz (2007). "Reşit Saffet Atabinen (1884-1965) ve Türk Turizmine Katkıları". Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 42, ss. 9-36

Antalya Yöresi Turist Profili Araştırması (2008), Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, AKTOB (Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği), ICF Airports Antalya Havalimanı.

Atay, Lütfi; Yıldırım, H. Mehmet (2008). "Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Profili ve Tercihlerine Yönelik Bir Araştırma." IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi. Antalya. ss.394-408

Ayaz, Nurettin; Yeşiltaş, Murat; Türkmen, Fatih (2012), "Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kırsal Turizme Bakış Açıları ve Algıları Üzerine Bir Araştırma", KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 22, ss. 103-112

Aymankuy, Yusuf; Aymankuy, Şimal (2002). "Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Turizm Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarının Bulundukları Yerlerin Analizi ve Turizm Eğitimi İçin Öneri Bir Model." Turizm Eğitimi Konferans/Workshop. Ankara. ss.29-42

Berber, Şakir (2003). Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 9: 205-221

Ekin, Yakın; Ören, Veli Erdinç (2012), "Turizm Paydaşlarının Turizm Deneyiminden Tatmin Düzeyleri ve Turizme Yönelik Genel Tutumları Üzerine Betimleyici Bir Araştırma: Antalya Örneği", Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1, ss.133-148

Erdoğan, Harun. (1996). Uluslararası Turizm. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi

Gürkan, Güney Çetin; Dönmez, Dilek; Küçükaltan, Derman (2010), "Turizm Alanında Eğitim Gören Öğrencilerin Kariyer Hedefleri: Önlisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma," O. E. Çolakoğlu (Editör). 11. Ulusal Turizm Kongresi. Aydın. ss.351-363.

Kızılırmak, İsmail (2000), "Meslek Yüksekokulları Turizm ve Otelcilik Programlarının Günümüz Turizm Sektörünün Beklentileri Doğrultusunda Değerlendirilmesi", Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 147, ss.54-60

Küçüktopuzlu, K. Faik (2005), "Genel Turizm Bilgisi". İ.S. Tetik ve B. Özdemir (Editör), Lise Mezunlarına Turizm Sektöründe Meslek Edindirme Amaçlı Eğitim Projesi Eğitim Kitabı (Turizm) içinde, Ankara: Detay Yayıncılık

Kozak, Nazmi; Kozak, Meryem Akoğlan; Kozak, Metin (2010), Genel Turizm İlkeler-Kavramlar, Ankara: Detay Yayıncılık

Olalı, Hasan (1982), Turizm Politikası ve Planlaması, İzmir: Ege Üniversitesi

Yavuz, Mehmet Cihan; Karabağ, Solmaz Filiz (2009), Ulusal Turizm Tanıtımı ve Pazarlama Yönetimi Örgütlenmesi: Türkiye İçin Bir Model Önerisi, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 36, ss.113-130